

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Hotărâre tradusă și redactată de către Direcția agent guvernamental.
Ea poate suferi modificări de formă.*

SECȚIA A DOUA

CAUZA BARABOI ȘI GABURA v. REPUBLICA MOLDOVA

(Cererea nr. 75787/17)

HOTĂRÂRE

STRASBURG

27 aprilie 2021

Prezenta hotărâre este definitivă, dar poate suferi modificări de formă.

© Această traducere îi aparține Direcției agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova. Originalul se găsește în baza de date HUDOC. Orice preluare a textului se va face cu următoarea mențiune: „Traducerea acestei hotărâri a fost efectuată de către Direcția agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova”.

În cauza Baraboi și Gabura v. Republica Moldova,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a doua), întrunită într-un Comitet compus din:

Branko Lubarda, *Președinte*,

Valeriu Grițco,

Pauliine Koskelo, *judcători*,

și Hasan Bakırcı, *Grefier adjunct al Secției*,

Având în vedere:

cererea (nr. 75787/17) *versus* Republica Moldova, depusă la Curte în conformitate cu Articolul 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”) de către doi cetățeni moldoveni, dl Dumitru Baraboi și dna Valeria Gabura („reclamanții”), la 17 octombrie 2017;

decizia de a comunica Guvernului Republicii Moldova („Guvernul”) prezenta cerere;

observațiile părților;

Deliberând la 30 martie 2021 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

INTRODUCERE

1. Cererea se referă la arestarea preventivă a reclamanților și arestul la domiciliu pentru o infracțiune care nu era în mod clar definită în dreptul penal intern.

ÎN FAPT

2. Reclamanții s-au născut în anii 1986 și, respectiv, 1994, și locuiesc în Mereni și Trușeni. Reclamanții au fost reprezentați de către dl A. Briceac, avocat în Chișinău.

3. La momentul desfășurării evenimentelor, reclamanții administrau o afacere de video-chat erotic în Chișinău. Ei angajau femei tinere în calitate de modele, care prezentau clienților din afara Moldovei, contra plată, show-uri erotice prin intermediul camerelor web.

4. La 15 iunie 2017 reclamanții au fost reținuți și învinuiți de proxenetism.

5. La 16 iunie 2017, la demersul procurorului, Judecătoria Chișinău a dispus arestul preventiv al reclamanților pentru o perioadă de treizeci de zile. Reclamanții au contestat încheierile, invocând că detenția lor nu se baza pe bănuiala rezonabilă că ei comiseră o infracțiune. Ei au susținut că nu puteau fi acuzați de proxenetism, deoarece modelele angajate de către ei nu practicau prostituția. Ei au indicat că procurorul și instanța de judecată care ordonase detenția lor au interpretat în mod extensiv prevederile Codului penal cu privire la infracțiunea de proxenetism. De asemenea, reclamanții au susținut că nu existau motive relevante și suficiente pentru a fi plasați în arest preventiv.

6. Curtea de Apel Chișinău a respins recursurile reclamanților și a indicat că existau temeiuri de a crede că reclamanții ar fi putut să se eschiveze sau să influențeze urmărirea penală. Instanța nu a răspuns la argumentul reclamantului privind lipsa unei bănuieli rezonabile și la alegația că legea penală ar fi fost interpretată în mod extensiv.

7. Arestul preventiv al reclamanților a fost prelungit de mai multe ori și ulterior a fost înlocuit cu arest la domiciliu. Detenția reclamanților a încetat la 16 octombrie 2017.

8. La 14 noiembrie 2017 Judecătoria Chișinău a recunoscut reclamanții vinovați de cele incriminate și i-a condamnat la trei ani de închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei.

9. La examinarea cauzei, instanța a solicitat opinia Agenției de Stat pentru Protecția Moralității cu privire la faptul dacă acțiunile comise de către modelele angajate de către reclamant puteau fi calificate ca prostituție și, prin urmare, dacă activitatea reclamantului putea fi calificată ca proxenetism. Opinia din 21 octombrie 2015, care a constituit elementul-cheie la condamnarea reclamantului, fiind ulterior utilizată în alte cauze similare, menționa că acțiunile modelelor angajate de către reclamanți puteau fi considerate ca acte de prostituție, deoarece clienții lor puteau obține satisfacție sexuală ca rezultat al performanței modelelor, iar modelele erau plătite pentru acele acte. Prin urmare, faptul că reclamanții au obținut un venit în urma activității respective putea fi considerat ca proxenetism.

10. Reclamanții au depus apel împotriva deciziei sus-menționate, susținând, *inter alia*, că circumstanțele cauzei nu puteau fi calificate ca proxenetism, ci mai degrabă ca difuzarea produselor pornografice.

11. La 14 februarie 2018 Curtea de Apel Chișinău a respins apelul reclamanților și a menținut hotărârea primei instanțe.

12. La 3 iulie 2018 Curtea Supremă de Justiție a admis recursul ordinar depus de către reclamanți și a casat hotărârea sus-menționată a Curții de Apel. La dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Chișinău, Curtea Supremă de Justiție a indicat să se acorde atenție deciziei Curții Constituționale nr. 36 din 19 aprilie 2018 (a se vedea paragraful 23 de mai jos).

13. La 4 octombrie 2018 Curtea de Apel Chișinău a admis apelul reclamanților împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău din 14 noiembrie 2017 și a casat sentința menționată. În acest sens, Curtea de Apel a reținut că faptele reclamanților nu puteau fi calificate drept proxenetism, deoarece spectacolele erotice online nu puteau fi calificate drept prostituție, neexistând un act sexual propriu-zis între modelele respective și clienții lor. Curtea de Apel a considerat că faptele reclamanților puteau fi calificate doar ca acte de difuzare a produselor pornografice, contravenție prevăzută de articolul 90 din Codul contravențional. Cu toate acestea, având în vedere expirarea termenului de prescripție, reclamanții nu mai puteau fi cercetați pentru acea contravenție.

14. La 16 aprilie 2019 Curtea Supremă de Justiție a respins recursul ordinar al procurorului responsabil de caz și a menținut decizia menționată *supra*. Curtea Supremă a reținut că practicarea show-urilor erotice prin video-chat nu putea să constituie prostituție, deoarece nu exista niciun contact între corpurile persoanelor implicate. Modificarea efectuată de către Parlament la textul articolului 89 din Codul contravențional (a se vedea paragraful 15 de mai jos) era irelevantă, deoarece faptele imputate avuseseră loc anterior modificării respective, când definiția prostituției nu includea interacțiuni online de natură sexuală.

DREPTUL INTERN ȘI PRACTICA RELEVANTĂ

15. Prostituția este ilegală în Moldova, însă nu constituie o infracțiune. Aceasta este considerată o contravenție conform articolului 89 din Codul contravențional, care la momentul desfășurării evenimentelor prevedea următoarele:

Practicarea prostituției

„(1) Practicarea prostituției se sancționează cu amendă de [800 – 1200 de lei] sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 până la 40 de ore.

(2) Persoana angajată în prostituție contrar voinței sale este degrevată de răspundere contravențională.”

La 9 decembrie 2018 Parlamentul a modificat prevederea menționată *supra* și a definit prostituția ca incluzând și interacțiuni online cu caracter sexual.

16. În același timp, proxenetismul este o infracțiune incriminată la articolul 220 din Codul penal și se pedepsește cu închisoare de până la 10 ani. Acesta e definit ca îndemnul sau determinarea la prostituție ori înlesnirea practicării prostituției, ori tragerea de foloase de pe urma practicării prostituției de către o altă persoană.

17. În Comentariul la Codul penal, editat în anul 2005 și elaborat de către judecători cu experiență și profesori de drept, capitolul cu privire la infracțiunea de proxenetism descrie prostituția ca practicarea raporturilor sexuale contra plată.

18. Articolul 3 din Codul penal, intitulat „Principiul legalității”, prevede următoarele:

„Nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvârșirea unei infracțiuni nici supus unei pedepse penale, decât în baza unei hotărâri a instanței de judecată și în strictă conformitate cu legea penală.

Interpretarea extensivă defavorabilă și aplicarea prin analogie a legii penale sunt interzise”.

19. La 18 iunie 2015 Judecătoria Centru a pronunțat o sentință de achitare în cauza penală împotriva lui *Briscoe și Zagnitco* (cauza nr. 1-279/15); învinuții fuseseră acuzați de proxenetism pentru administrarea unei afaceri de video-chat erotic, identică cu cea din cauza reclamantului. Unele pasaje relevante din hotărârea instanței prevăd următoarele:

„În dreptul penal al Republicii Moldova lipsește o interpretare oficială a noțiunii de prostituție...

Ca și în cazul noțiunii de „prostituție”, Codul penal nu definește noțiunea de „act sexual” ...

Deși difuzarea spectacolelor pornografice în regim online poate provoca satisfacție sexuală, ea nu poate fi considerată ca „act sexual” care să cadă sub incidența prevederilor Codului penal ... O condiție obligatorie a „actului sexual” este existența unui contact fizic dintre două corpuri. Totuși, deoarece aceasta nu a avut loc în prezenta cauză, [acțiunile modelelor în fața camerelor web] nu pot fi considerate ca prostituție.

Prin urmare, [inculpații] nu pot fi trași la răspundere penală pentru [proxenetism].”

20. La 30 octombrie 2015 Curtea de Apel Chișinău a casat sentința menționată *supra*, constatând că acțiunile modelelor în fața camerelor web constituiau acte de prostituție, și a condamnat inculpații pentru proxenetism. Pentru a ajunge la această concluzie, Curtea de Apel s-a bazat pe aceeași opinie a Agenției de Stat pentru Protecția Moralității, ca și în cazul reclamantului. Ambii inculpați au fost condamnați la doi ani și opt luni de închisoare, însă în privința unuia dintre ei executarea pedepsei a fost suspendată condiționat. Curtea Supremă de Justiție a menținut condamnarea printr-o decizie definitivă din 21 iunie 2016.

21. La 14 iulie 2016 Judecătoria Ciocana a pronunțat o sentință de achitare în cauza penală împotriva lui *Isachi* (cauza nr. 1-449/15); învinuitul era acuzat de proxenetism pentru administrarea unei afaceri de video-chat erotic, identică cu cea din cauza reclamantului. Instanța a constatat că, din moment ce nu avusese loc niciun act sexual între modelele din fața camerelor web și clienții lor, ele nu comiseseră niciun act de prostituție. Prin urmare, angajatorul lor, inculpatul, nu putea fi învinuit de proxenetism.

22. La 13 septembrie 2016 Curtea de Apel Chișinău a casat sentința menționată *supra*. Ea a recunoscut inculpatul vinovat de proxenetism, însă a dispus încetarea procesului penal în privința lui în baza unei legi de amnistie.

23. În decizia nr. 36 din 19 aprilie 2018, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a exprimat o opinie similară cu cea din comentariul la Codul penal (a se vedea paragraful 17 *supra*), *id est* în lipsa unui contact fizic, fapta de antrenare în video-chat erotic nu putea fi considerată prostituție. Potrivit Curții Constituționale, o astfel de acțiune poate fi calificată ca difuzarea produselor pornografice.

ÎN DREPT

I. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 5 DIN CONVENȚIE

24. Reclamanții s-au plâns că detenția lor între 15 iunie și 16 octombrie 2017 nu fusese legală și/sau bazată pe o bănuială rezonabilă că ei comiseră o infracțiune, nici pe motive relevante și suficiente, potrivit exigențelor Articolului 5 §§ 1 și 3 din Convenție. Pasajele pertinente ale Articolului 5 din Convenție prevăd următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale:

- (a) dacă este deținut legal pe baza condamnării pronunțate de către un tribunal competent;
- (b) dacă a făcut obiectul unei arestări sau al unei dețineri legale pentru nesupunerea la o hotărâre pronunțată, conform legii, de către un tribunal ori în vederea garantării executării unei obligații prevăzute de lege;
- (c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a bănuși că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica să săvârșască o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia;
- (d) dacă este vorba de detenția legală a unui minor, hotărâtă pentru educația sa sub supraveghere sau despre detenția sa legală, în scopul aducerii sale în fața autorității competente;
- (e) dacă este vorba despre detenția legală a unei persoane susceptibile să transmită o boală contagioasă, a unui alienat, a unui alcoolic, a unui toxicoman sau a unui vagabond;
- (f) dacă este vorba despre arestarea sau detenția legală a unei persoane pentru a o împiedica să pătrundă în mod ilegal pe teritoriu sau împotriva căreia se află în curs o procedură de expulzare ori de extrădare.

...

3. Orice persoană arestată sau deținută, în condițiile prevăzute de paragraful 1 lit. c) ... are dreptul de a fi judecată într-un termen rezonabil sau eliberată în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonată unei garanții care să asigure prezentarea persoanei în cauză la audiere.

...”

A. Admisibilitatea

25. Curtea constată că plângerea nu este în mod vădit nefondată în sensul Articolului 35 § 3 (a) din Convenție. În continuare, ea notează că plângerea nu este inadmisibilă din niciun alt motiv. Prin urmare, ea trebuie declarată admisibilă.

B. Fondul

26. Reclamanții au invocat că prezenta cauză este similară cu *Litschauer v. Republica Moldova* (nr. 25092/15, 13 noiembrie 2018) și au solicitat Curții să adopte aceeași abordare în ea. Ei au susținut că, la fel ca în cazul *Litschauer*, legislația relevantă în baza căreia fuseseră privați de libertate nu prevedea suficiente repere și nu era formulată cu un anumit grad de precizie impus de Convenție pentru a satisface cerința de legalitate prevăzută de Convenție. Prin urmare, reclamanții nu puteau în mod rezonabil să prevadă consecințele acțiunilor lor, chiar și cu o consiliere juridică adecvată. Astfel, detenția lor nu a fost legală potrivit legislației naționale și nu s-a bazat pe o suspiciune rezonabilă că ei ar fi comis o infracțiune.

27. Guvernul și-a întemeiat poziția pe opinia disidentă minoritară în cauza *Litschauer* (citată *supra*) și a susținut că faptele din prezenta cauză au avut loc mai târziu decât cele din *Litschauer*, oferind astfel reclamanților avantajul unei

jurisprudențe interne mai dezvoltate, și anume jurisprudența națională în cauza *Litschauer*, care le-ar fi putut permite să înțeleagă că practicarea video-chatului erotic putea fi calificată drept prostituție și, astfel, i-ar fi determinat să prevadă că propriile lor acțiuni puteau fi considerate a constitui proxenetism.

28. Curtea reamintește că în cauza *Litschauer* (citată *supra*) ea a fost chemată să examineze o plângere similară bazată pe fapte similare. După ce a examinat jurisprudența instanțelor naționale și a luat act de dezbateră continuă cu privire la problema dacă performanțele erotice prin video-chat constituiau contacte sexuale și, prin urmare, prostituție, Curtea a concluzionat că legislația relevantă nu prevedea suficiente repere și nu era formulată cu gradul de precizie impus de Convenție pentru a satisface cerința de „legalitate” prevăzută de Convenție. Prin urmare, Curtea a concluzionat că reclamantul nu putea în mod rezonabil să prevadă consecințele conduitei sale, chiar și cu o consiliere juridică adecvată (a se vedea *Litschauer*, pre-citată, § 35). Astfel, Curtea a ajuns la concluzia că detenția reclamantului nu a fost legală potrivit legislației naționale și că a avut loc o încălcare a Articolului 5 § 1 din Convenție.

29. În prezenta cauză, Guvernul nu a adus niciun argument care i-ar permite Curții să se îndepărteze de la concluzia sa în cauza *Litschauer*. Dimpotrivă, deciziile instanțelor naționale în cazul reclamanților doar au confirmat și au consolidat concluzia Curții în cauza *Litschauer*, că legislația era neclară, iar dezbateră continuă. Într-adevăr, Curtea de Apel și Curtea Supremă de Justiție au decis să recalifice acuzațiile împotriva reclamantului, din proxenetism în difuzarea produselor pornografice, după ce nu fuseseră de acord cu instanța de fond privind interpretarea care trebuia dată noțiunii de prostituție.

30. În aceste circumstanțe, Curtea nu consideră posibilă derogarea de la constatările sale în cauza *Litschauer* (pre-citată) și ajunge la concluzia că și în prezenta cauză detenția reclamanților nu a fost legală potrivit dreptului național, și că a avut loc o încălcare a Articolului 5 § 1 din Convenție.

31. Ținând cont de constatările menționate *supra*, Curtea nu consideră necesar să examineze în mod separat dacă detenția reclamanților s-a bazat pe o bănuială rezonabilă că ei comiseră o infracțiune și, prin urmare, plângerea reclamanților în baza Articolului 5 § 3 din Convenție.

II. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 3 DIN CONVENȚIE

32. Reclamanții s-au plâns, de asemenea, că condițiile de detenție a acestora în Penitenciarul nr. 13 au constituit tratament inuman și degradant, contrar Articolului 3 din Convenție, care prevede următoarele:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante”.

33. Curtea reamintește constatările sale în cauza *Draniceru v. Republica Moldova* ((dec.), nr. 31975/15, §§ 10 și 41, 12 februarie 2019), în sensul că noul remediu introdus prin Legea nr. 163 din 20 iulie 2017 și Legea nr. 272 din 29 noiembrie 2018 era eficient împotriva condițiilor precare de detenție (a se vedea *Draniceru*, pre-citată, § 41). Din moment ce reclamanții nu au epuizat această cale de atac, plângerea lor în baza Articolului 3 din Convenție trebuie respinsă în conformitate cu Articolul 35 §§ 1 și 4 din Convenție, din motivul neepuizării căilor de atac interne.

III. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

34. Articolului 41 din Convenție prevede:

„În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoloalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciul

35. Reclamanții au pretins câte 30000 de euro (EUR) fiecare pentru prejudiciul moral.

36. Guvernul a contestat suma pretinsă de către reclamanți pentru prejudiciul moral, susținând că este excesivă.

37. Curtea consideră că reclamanții trebuie să fi suferit stres și frustrare din cauza încălcării constatate, și le acordă câte 8500 EUR fiecăruia pentru prejudiciul moral.

B. Costuri și cheltuieli

38. De asemenea, reclamanții au solicitat 3000 EUR pentru costurile și cheltuielile suportate în fața Curții.

39. Guvernul a considerat că această sumă este excesivă.

40. Ținând cont de documentele aflate în posesia sa, Curtea consideră rezonabil să acorde întreaga sumă solicitată pentru costuri și cheltuieli.

C. Dobânda de întârziere

41. Curtea consideră oportun ca rata dobânzii de întârziere să fie stabilită conform ratei dobânzii facilității de împrumut marginal practică de către Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* admisibile plângerile cu privire la Articolul 5 §§ 1 și 3, iar restul cererii inadmisibil;
2. *Hotărăște* că a avut loc o încălcare a Articolului 5 § 1 din Convenție;
3. *Hotărăște* că nu este necesar să examineze plângerea în baza Articolului 5 § 3 din Convenție;
4. *Hotărăște*
 - (a) că Statul reclamat trebuie să achite reclamanților, în termen de trei luni, următoarele sume care trebuie convertite în moneda națională a Statului reclamat la rata aplicabilă la data transferului:
 - (i) câte 8500 EUR (opt mii cinci sute de euro) pentru fiecare reclamant, plus orice taxă care poate fi percepută, pentru prejudiciul moral;
 - (ii) 3000 EUR (trei mii de euro), plus orice taxă care poate fi percepută reclamanților, pentru costuri și cheltuieli;
 - (b) că, la expirarea celor trei luni menționate mai sus și până la data executării hotărârii, urmează a fi achitată o dobândă adițională sumelor de mai sus, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de către Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;
5. *Respinge* restul pretențiilor reclamanților cu privire la satisfacția echitabilă.

HOTĂRÂREA BARABOI ȘI GABURA v. REPUBLICA MOLDOVA

Redactată în limba engleză și notificată în scris la 27 aprilie 2021, potrivit
Articolului 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Hasan Bakırcı
Grefier adjunct

Branko Lubarda
Președinte